

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, October' 18-dikén 1819.

Nagybritannia.

A' Ministerek' Kurirja kedvetlen dolgot fészeg a' Reformátok ellen. Azt mondja, hogy az Anglus Királyok' leveles házában 's név szerint a' II-dik Károly Király' Idejéből közt, egy olyan törvény találtatik, melly még maig is eltöröltetve nem lévén, úgy tartathatik, mint még ma is fennálló törvény. Ez szerént jussa volna az Országlósének, hogy a' most tartódó népgyűléseket széllyel kergéttesse 's teljességgel megengedje. Ezen törvény' Czim-írása a' következő szavakból áll: „A kta, azon Kérelmek és Felírások ellen, mellyek oly fogás alatt, hogy a' Királyhoz vagy a' Parlamentumhoz intézetnek, támadásnak és rendetlenségeknek gerjesztésére czéloznak.“

Hegy melly nagyon illjenek ezen törvénynek kezdő szavai a' mostani népgyűlésekre, egy darabotskát kiadott belőle a' nevezett Ujság, a' melly így fordíthatatik: — „Mint hogy megmutatta a' szomorú tapasztalás, hogy magános személyektől, lázadásra és rendetlenségekre czélzó gyűléseknek jovallásaik tetteket, azért, hogy azokban, kérelmek, panaszoskodások, egy 's más feladások, nyilatkoztatások hordattassanak fel, oly ipenködással, hogy a' Státusnak vagy az Eg. áznak holmi ugymondatott terhein segiteni lehessen, hogy a' fennálló törvények eltöröldjenek, a' közönséges dol-

gok' állapotja felfordíttassék; 's mint hogy a' zenebohaskodó és pártoskodó személyeknek efféle mesterkedéseik a' nemzetnek belső szerentsétlen hadakozásait, zürzavarjait 's inségeit legfőbbképpen okozták: mindezekre nézve mi, hogy magunkat az efféléktől megoltalmazhassuk, meg parantsoltuk 's parantsolsuk, hogy, 's a' többi.“ — Nem pontrol pontra réa alkalmaztathatnak-e ezen szavak (így kiált-fel a' Kurir) az Angliában most folyó körülállásokra? — a' melly kérdésre a' *Morning Chronicle* — azt azonban minden nap' olvassuk a' közönséges levelekben, hogy a' melly határozásokat ezen népgyűlések tesznek, 's a' mellyek többire mind egy tulajdonságuk, minnyájok közteléfordul ez: hogy az Anglus négnek jussa van az efféle öszszgyűlekezésekre, mellyekben a' közös ügy közönséges fontolás alá vétetetik.

A' Londoni Lordmájor választásról, melyről a' mult pénteken költ M. Kurirban röviden emlekeztünk, így irt Londonból Oktober 1-ső napján valaki, a' ki az efféle mostani gántoskodó öszszgyűlekezéseknek nem barátja: —

„A' csendesség' és jó erköltsőség' barátjainak ismét módjok van nyolcz napok alatt egy vad és zabolátlan tulajdonságú nézőjátékot szemlélni, melly a' maga kezdetét, a' régtől fogva fennálló rendtartás szerént e' h. 29-dikén, úgy mint

Szent Mihály napján vette, mint a' melly napon a' jöendőre való Lordmájornak választásához kellett fogni, a' melynek 8 napok alatt kell elvégezödni. Az utzák, a' közönség' háza felé, eltelve voltak néző sokasággal. Elkövetkezvén az idő (12 óratájban) hogy a' gyűlés' Szoszöllője megmondja, hogy ezen tanátskozásnak tsak a' Polgármesterválasztás légyen czélja, Alderman *Waithman* eléállott, 's oly nyilatkoztatást tett, hogy a' Londoni úgy nevezett Szabad emberek' (*Liveryk*) kívánása a' légyen, hogy mindeneknek elötte a' Mánchesteri dolgokat kell vizsgálás alá venni, hanem megintetett a' Gyűlés' Politziai tisztje által, hogy halgasson, mert ezen gyűlésnek tsak Lordmájorválasztás a' tárgya. A' nép azonközben szüntelen igy kiáltozván: *Manchester! Manchester!* — *Waithman*, a' helyett, hogy halgatott volna, még a' köpenyegit is letette, 's úgy kezdett kettözött tüzzel a' beszédhez, igy szollitván meg a' Politziai tisztet: — „Az Úr azt mondá, hogy én akadályoztatam a' gyűlés' munkáját. Én pedig azt mondom, hogy reggelig is itt maradok, mihelyest a' Londoni polgároknak 's a' közönségnek java azt kívánnyák.“ — *Waithman* után *Thomson* állott fel azt mondván, hogy ő meg nem engedi, hogy néli egy oly tiszt, a' ki ezen gyűlésnek tsak szolgája, rendet szabjon. A' tavalyi Lordmájor (*Atkins*) elég okot szolgáltatott arra, hogy a' *Liveryk* jól megfontelják, kit választásnak magoknak az Aldermánok közzül Lordmájorrá. Nem elég, hoy ezen Lordmájor a' lefolyt esztendő alatt háromszor meg tagadtá azon kérésünket, hogy ezen tanátskozó helyen öszszegyülekehessünk, hanem már most ezen tiszt is, pedig a' ki tsak egy magános ember, még azt is meg akarja tiltani, hogy beszélhessünk. Engem' még fogsággal is megfenyegettek: de nem bánom, mert meg-

halni is készebb vagyok inkább, mint elnyomottaknak engedelmeshedni, és én tudom azt, hogy legalább is 500-zan követni fogják példámat. Én elszantam magamat arra, hogy a' pompázó erőnek visszaverettetésére mindent felköltsek. Két részek vannak Angliában, mellyek közt rettentő öszszeütődés fog egykor előfordulni; és megeshetik, hogy a' *Ministerek*' serge fog elentén hatalmasabb lenni; de az nem sokáig fog így tartani. A' nevezett két részeknek egygyike a' revolutziót rész, melynek első sorában a' *Ministerek*' állanak; a' másik részt a' nép' barátjai teszik. Ezen értelemben már revolutzió van, melly az én gondolatom szerint azt teszi, hogy az elsőbb rész az utolsóinak szabadsága ellen faltamadott. — Az után valami Anekdotát is beszélt elő *Thomson*, tudni illik, hogy a' Régen *Princz*nek valaki, de nevetlen, egy drága piksiet küldött volna, a' melybe tsak néhány Bibliái mondások találtattak, mellyek az akkori időkre illettek, p. o: Régen igassagos volt a' város, 's egyenesség lakott benne, most gyilkosok' barlangjává lett, 's több effélék. De azt mondja a' *Kurir*, hogy az egész piksisanekdota, költemény légyen. A' mi egyéb eránt a' mi Lordmájorunkat illeti, ő tsak ugyan érdemel egy kevés szánakozást; mert kétség kívül jól emlékezhetnek még most is a' Londoni *Liveryk* arra, melly undorodást nyilatkoztattak volt ki ellene közönségesen, midőn tavaly tudokra esett, hogy ő, Lordmájorrá választatott volna. De mit beszéljünk sokat! én felolvassom azon jóvallásokat, mellyeket méltóknak találok arra, hogy meg erősítsétek. — A' jóvallásoknak foglalatajék, mellyeket felolvastam, summásan ennyiben állottak: A' *Manchester* történeteket szorossan meg kell vizgálni; a' *Ministerek* le kell tenni; 's ki kell nyilatkoztatni, hogy *Atkins* az eddig volt Lordmájor, az egész nép' bizodal-

mát elvesztette. — A' Ministeri rész eleintén ellene szegezle magát ezen jóvallások meghatározatásának, hanem az ellenkező rész erőt vévén, azon módon mind meghatározattak, mint *Thomson* felolvasta. — Sokan nagyon heves beszédeket tartottak.

„Végezetre *Hunt* is megjelent, 's nagy torkával mindeneket elhallgattatvan, így beszélt: „Nékem, úgy mond egy levél van a' zsebembe, melyben afféle tudósítottam, hogy a' Lordnájor *Alkins* ur minden *Liveryt* fogságra fog vitetni, a' ki beszélni mérészel, melyre nézve tüstént a' veszedelem' helyére szaladtam, és el nem fogok addig távozni, míg a' *Liveryk* a' magok célzásait el nem érik. Hogy ezen célzásomban állhatatos akarok lenni, megmutatom azzal, hogy háló sípkát is hoztam magammal.“ — Ekkor a' zsebéből egy szép fejer sípkát kivévén, ezen tréfa által nagyon megnyerte a' sokaság' kedvét. — Ezen gyűlésen minden iparkodásaikat elérték a' Ministerekkel ellenkező rész' emberei, 's annyira vitték a' dolgot, hogy sok Reformálókhoz köszönetek határozottak, mint p. o.: *Waithman*hoz, *Hunthoz*, 's más ilyenekhez.

A' népgyűlések' tartása nem hogy szűnne, hanem még számosodik. *Liverpoolban* Sept. 29-dikén tartattak ily gyűlést a' lakosok. Lord *Sefton* ült elől. Az ezen ülésben meghatározott jóvállást *Sandras* nevű Reformáló tette, e' melly a' volt: Kérni kell e' Régens Princzet, hogy a' Parlamentumot hivatassa össze, 's ez által, vagy akármi egyéb módon, mellyet az ő Királyi Hercezség' böltsége jónak fog találni, a' *Manchesterben* Aug. 16-dikán 's következő napokon előfordúlt történeteket vizsgáltsa-meg, mivelhogy csak ezen megvisszátalálás lehet az az eszköz, melly a' béktelenkedést eloszlathatja 's azt a' pezsztést megszüntetheti, a' melly szeren-

sétleuságunkra, mind inkábbinkább terjed.“

Mégjegyzésemellőképpen fejezik-li magokat a' Londoni újsaglevelek ezen népgyűlésekre nézve a' magok Sept. 30-dikán költ darabjaikhan: — „Beszéllek, hogy az úgy nevezett Gyökeres Reformálónak plánuma a' légyen, hogy a' Reformálás' barátjait egy közönséges gyűlésre egész Angliában összehívják, 's abban a' Régens Princztől az ő mostani Ministereinek elbotsáttatását kérik. Azt jegyzik-meg, hogy ha bár a' Reformálók' ügyegyarapodni nem látszik ts, annyit csak ugyan észre lehet venni, hogy azon erőszakos lépéseknek, mellyekkel a' Ministerek ezek ellen élnek, 's mint a' milycenek a' *Manchesteri Magistratus'* és Polgári fegyveres nép' tselekedeteik is voltak, pártfogójik, még a' nagyobb emberek között is kevesedni kezdettek. A' *Yorki* népgyűlésen olyan emberek is jelen voltak, mint a' *Parlamentum'* tagja *Dundas*, *Nisott*, 's *Oberster Cook* 's mas ilyenek. Ezen *Yorki* Grófságban, melly Angliában legnagyobb, Október' 20-dikára egy oly gyűléshez készültek, a' melyre előrevaló aláírások által ajánlották-el magokat a' megjeleni akarók: Az aláirtak között mindjárt legelői Herceg *Norfolk*nak, Nagybritannia első Lordjának, *Graf Fitzwilliámnak*, *Compernek*, *Lord Miltonnak*, 's több más ilyeneknek neveiket lehetett olvasni. — Most még a' magát mindenkor nagyon jó rendben tartó *Chester* városa is mozgásban van; az utzak' szegletei mindenütt oly czédulákkal vagynak beraggatva, mellyek által a' nép, gyűléstartásra nogattatik. A' népnek fellingerettetésére laistromok hordoztatnak széllyel, mellyekbe azoknak, a' személyneknek neveik vagynak irattatva, a' kik *Manchesterben* megöltettek, 's meg azoknak a' *Manesesteri* Polgároknak neveik, kikből ott az a' Polgári fegyveres

sereg áll, melly Aug. 16-dikán a' nép hozzá bevägott. — Továbbá jóvallások hirdettettek ki, mellyek által a' férfiak arra rogattatnak, hogy zöld pántlikás fekete kalopokat, az aszszonyok pedig, hogy hasonló zöld pántlikás feje ruhát hordjanak, mind azok, kik a' Reformálás' ügyének barátjaik, hogy öltözetjükről meg lehessen esmérni őket, hogy a' Reformálók közé tartoznak. Énekek is különösek készítették a' *Petersloo*i mezőn tartatott népgyűlésről a' *Watterloo*i győzedelemmel ellenkező tekintetben.

Szent Ilona.

Egy levélben, mellyet ezen szigeten Julius 17-dikén írtak, ezeket beszélük: — Ide *Larkins* nevű hajó 's ezen egy öreg Szerecsenyaszszony érkezett meg, ki a' *Balcombe* familiát, melynél régolta szolgált, Angliába elkísérte vala, és onnét most ide vissza tért. A' Kormányozó *Sir Hudson Lowe* ezen aszszonynak visszatérését gyanusnak tartván, a' hajót letartoztatta, 's meg nem engedte, hogy arról valaki néhány napokig a' szározra kilépjék — 's tsak azután, hogy az említett aszszony szorosán kikérdeztetett 's minden portékáji jól megmótoztattak, szabadítottatott fel az egész hajó a' bétilitatás alól. — *Galway* városában, a' *Sir Hudson Lowe*' születése' helyén, némelly Oppozitcionális levelek szerint, egy ember azt tselekedte véle, hogy az Admirálisok' *Concellariájához* utasított levelében arról tudositotta őtet, hogy a' nevezett városban egy aszszony meghalozván néki jó summát testált volna azért, hogy a' nagy fogolynak oly jó gondját viseli. *Hudson Lowe* öremmel vette a' hirt, de utoljára úgy nyilatkozott ki a' dolog, hogy a' testálónak sohol semmi nyomáka nem akadtak.

Északi Amérika.

A' hivatalszerentvaló Nemzeti ujság ekképpen ír: — A' mi Külső, Kints, Hadi, és Tengeri Ministereink, mind itthon (Washingtonban) vagynak, 's el sem fognak innét távozni addig, míg a' mi Madridban lévő Ministerünk a' Floridának általengedtetésére nézve valami bizonyos véghatározásról való tudositást nem tesz. A' felől már semmit se kételedhetünk, hogy Országlószékünk egészen elkészült arra, hogy ha a' Spanyol Országlószék a' Kötésre reá nem áll, azonnal kemény eszközökhöz fog nyulni. Mi még most is hiszszük, hogy reá fog a' Spanyol Országlószék ezen Kötésre állani, 's az egész haladásra tsak a' Ministerek között esett változások adtak alkalmatosságot. Annyi bizonyos, hogy a' mi Országlószékünk a' *Hornet* nevű postahajón Aug. 24-dikén az *Ullimatumot* Kadiks felé utnak indította.

Spanyol Ország.

Itt azt beszélük, hogy a' mi Külső Ministerünk, *San Fernando*, azt a' jóvallást tette a' Királynak, hogy a' Floridák' általengedéséről készült Kötést erössítse meg: melyre nézve közönségesen hitték Madridban, hogy a' Minister azokkal, kik ott az Anglusokkal tartanak, össze fog veszni. — Generál *Orosio*, a' Perui Vice-Király' Veje, kit a' maga Mayponál lett megverettetése esmertetett meg a' világgal, meghalt.

Spanyol Amérika.

A' Veneczelát illető legujabb tudositások *Maracaibo* l Julius' 26-dikán indultak, és az a' foglalatiók, hogy a' Spanyol fő vezér *Morillo* Calabozonál nagyon megverettetett légyen, melly után új katonaságnak, ruházatnak, 's hadikészüle-

teknek gyűjtéséhez kezdett, 's mind ezekért úgynevezett Requisitziót irt-ki, vagy intézett a' néphez.

Perabol oly tudósítások érkeztek Buenos-Ayresbe, hogy Cusco városa elállott a' Királyi országlástól.

Magyar Ország.

Az itt kijövő újságlevelek azt a' szomorú törseketett jelentik, hogy néhai, Kassai Fő Tisztelendő Püspök Mlgos Szabó András úr, érdemekkel telyes életét, nyoltzvanketődik esztendejében Septem-ber 28-dikán elvégezte, 's Oktober 2 di-kán nagy méltóságához illő tisztelettel az örök nyugodalomra letéttetett.

Frantzia Ország.

Végezte a' Pápa ő Szentsége levelé- nek, melyet a' Frantzia Fő Papsághoz küldött, 's a' melly a' közelébb költ M. Kurir 24dik levéllapiján félbemaradott: —

Ezen levelnek hátralévő részéből mos- tan már tsak azon plánomot teszszük ide, melly szerént ő Szentsége a' Frantzia Egy- házak' állapotját ideigmeddig való (Provi- soriai) módon elintézte: — „Megható- roztuk (igy szoll ő Sz. ge.); hogy azon Frantzia Érsekeknek és Püspököknek, kik most a' Frantzia Anya- Egyházat kormá- nyozzák, azokat is ki nem vevén, kiket a' mi 1817-ben Okt. 1-ső napján tartott Consistoriumunkban, előbbeni helyeik- ről más helyekre rendeltünk, edeigmed- dig való just adjunk arra, hogy azon Pös- pöki székeket, mellyeket most birnak, megtartsák, 's Megyeiket kormányozzák, a' nélkül, hogy azoknak sem határaikra sem Metropolitai állapotjukra nézve vala- melly változás történnyék; hasonlókép- pen, hogy azon Püspököknek is, kik már a' Canonicus randszabásokkal megegygye- zőleg Püspöki székekre rendeltettek, ha-

talmat adjunk arra, hogy Megyéiknek kormányozásához, azoknak mostani ha- táraik között 's jelenlévő állapotjukban, hozzáfeghassanak. Igy lévén a' dolgok' elintéztetve, ehből szükségesképpen a' következik, hogy azok a' Püspökök, ki- ket mi a' Legkeresztyénebb Király' kine- vezésére, a' mi 1817-ben Jul. 27-dikén költ Apostoli levelünk által felállítottatott új Székekbe rendeltünk vala, azon Ca- nonicus intézeteknek gyakorlásától, mel- lyeket tollunk kaptak, magokat szüksé- gesképpen mind addig meg kell tartoz- tatniok, míg a' meg nem határozatlik, hogy a' Püspöki székek' száma a' Fr. Or- száglószéknek kívánsága szerént men- nyire fog leszállítottatni.“

Különösen Avenióra nézve ekkép- pen fejeziki akaratját ő Szentsége: — „A' mi az Aveniói Egyházat illeti, melly, 1817-ben Jul. 27 dikén költ 's többször említett Apostoli levelünk által Érsekség- gő tetetett, mi ezt, mint hogy ezen Megye a' most felállítandó Provisoriai intézetek szerént még tsak Püspöki szék- nek sem tartathatik, Káptalanos Vikárius kormányozása alatt hagyjuk, avvagy, ha a' Legkeresztyénebb Királynak inkább fog tetszeni, azon Papnak, kit ő Felsőge ezen Székre ki fog nevezni, valamelly Titulust adunk *in portibus Infidelium*, 's ezen Megyének kormányozását, a' maga mosta- ini hatarainak 's a' Métropolitai foglalatos- ságoknak megtartásával egygyütt, úgy, mint mind ezek az 1817-dik esztendő előtt fennállottak, reá bizzuk.“

Pápa ő Szentságének ezen leveléhez képezt ily Nyilatkoztatást adtak-ki Sept. 13-dikán a' Frantzia Fő Papok:

„Mi alólirtak, Cardinalisok, Érse- kek és Püspökök, minekutánna azon Bre- vét, mellyet a' mi Legszenőbb Atyánk VII-dik Pins Pápa, mint azon levelünkre való választ, mellyet mi 1819-ben Má- jus 30-dikán ő Szentségéhez intéztünk va-

la, és a' melybe arra kértük ő Szentségét, hogy mostani terhes környúlásaink között nekünk Itélőbiránk, Békességtsinálónk, 's Közbenjárónk legyen, mint a' kit mi választottunk, a' kinek mi magunkat alája adtuk, a' kinek vélekedése, határozása, és ítélete, a' mi erősségünket, bátorságunkat 's vigasztalásunkat tesz, megolvasztuk; a' Frantzia Anya-Egyháznak szerentsélen állapotjáért, az ő sok Püspöki Székeinek árvaságra lett jutásáért; 's a' Pápa és a' Legkeresztyénebb Király között 1817-ben készült Concordata' kihirdetésének 's betölttetésének elhalasztásáért sohajtozván; de egyszersmind azon kívánság által is lelkesítettén, hogy a' Hivők' javát előmozdithassuk, 's a' Catholica Egységnek elszaggattatására szolgálható minden fogást elhárithassunk; bizodalunkat az ő Felsőge Királyi szavaiba helyhezettén, 's a' Religió eránt viseltető buzgoságából jövőndőre nézve azt a' jó reménséget meritvén, hogy a' Provisoriai állapot erős és állandó állapotra változik által, mint a' melly ily bizonyosan és ily nyilván megígértetett, az Isten szentséges nevének segítségül való hívása után; közös megegygyezéssel meg határoztuk, hogy azon Provisoriai eszközket, mellyekhez nyulni ő Szentsége szükségesnek gondolta, 's a' melyeknek azért lejendő siető elfogadását, hogy a' Frantzia Egyháznak szorgató szükségéiken valamely ideigmeddig való eszköz által segíteni lehessen, a' Szent Atya a' maga írásában nekünk tudunkra adta, telyes helybehagyással elfogadjuk. Ehez képpest kérjük, intjük, 's kérésünk által kényszerítjük, a' mi Urunk Jésum Krisztusban a' Frantzia Papokat és Hivőket, hogy a' mi példánk szerént, az Egyházi fenytéknek ezen Provisoriai Normája alatt szorososan özszzetsatolodva maradjanak, midőn egyszersmind azt is tudtok-

ra adjuk, hogy ők ettől semmi okokra nézve el nem távozhatnak, a' nélkül, hogy az Egység' köteleit széllyel ne tőpjék 's a' megtartatásnak utjáról el ne távozzanak. Kélt Párisban Sept. 13-dikán, Urunknak 1819-dik esztendőjében."

Oberster Pinon, Lajos Rittere, 's a' többi, volt az, ki a' mostani Svétziai Királyhoz irván, őtet arra birta, hogy a' Malesherbesnek a' XVI-dik Lajos hűséges Komornyikjának állittandó emlékeztetozlopra egy jó summát adjon. Levelét mellyet ezen alkalmatossággal a' Királyhoz intézett, ily szókon kezdette Pinon: „A' Legitiméssági nagy talpkó, mellyen a' népek' boldogsága fekszik, Európában ismét megesmertetődék, 's a' többi.“ — Ezen kezdő szavakból itélni lehet az egész levél foglatjára. A' Király 2000 Frankokat adván az említett célra, válaszában ezen szavakat közlik az ujságlevelek: Igaz, de az is igaz más felől, hogy a' valóságos Ligitimusságnak valóságos kütfeje, melyből az a' maga származását veszi, a' népnek köz megegygyezéssel kimondott akarattja. — A' Király' válaszában valóságos értelmét is el lehet ezen szavakból találni.

Párisban egy házrolházva járó (házaló) ember időváltozást mutató üvegeket árulván, Bonapártének egy kis köképét is mutogatta, 's a' közben oly beszédeket tartott, mellyekért nyakon fogattatván, fogságra vitetett.

Berry Királyi Hertzezné lebetegülvén 's Princzaszszonykát szülvén szerentsélen, ezen örvendetes történetről ily kevés szavakból álló Hirdelést adott ki egy Frantzia Polgáimestnr: „Ő Királyi Hertzegaszszonyága, Né n é t szült a' jövőndőbéli Princznek.“

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok

Németország.

A több elfogatott Népbarátok között említettünk annak-dejében egy Boitzenburgi Riemann nevű Theologia' Candidatusát is, ki, egyéb vádok között azzal is terheltetett, hogy a' Burschok' Conventjében ő lett volna az Elölülő, ő irta alá a' kiadatott revolúziós Proklamációkat, 's a' többi. Ezen Riemann, mint Mecklenburgi főú, Frank nevű Candidatus társával egygyütt, akkor Schwerinbe vitettetvén, ott pert indítottak ellene, melly már elfolyt, és Riemannra Sept. 25-dikén, egy kis szobában 5 hetekig szenvedett fogság után, ily ítéletet mondott a' Biztosság: —

„A' Candidatus Riemann ellen, ki azzal vádoltatott, hogy a' Németországon folyó demagogicus (Népbaráti) mesterségeknek részese volna, lefolyt vizsgálódások után igazságnak lenni esmeri a' Mecklenburgi Nagyherezegi Nyomozó Biztosság:

„Hogy, ámbátor az eddig folytatott vizsgálódásokból, 's nevezetesen a' Fogolynak elvételet 's más helyekről is beküldetett levelezéseiből ki-jő az, hogy ő a' dolgoknak most fennálló rendjéről, 's Németország' Constitúziójának ugyanon hibáikról, helybenemhagyható gondolkodást, 's több, névszerént megnevezett személyekről gyalázatot érdemlő nyilatkozatásokat tett legyen; mindazonáltal, mint hogy mind ezek éppen nem oly tulajdonságú dolgok, hogy törvényes megfenyítést érdemlenének, azért, minthogy az ezen illetlen nyilatkozatásokat magokban foglaló levelek és írások nem voltak közönséges kihirdetésre határoztatva, és egyéb ártalmas célra se' fordítottak; 's minthogy továbbá, a' lefolyt vizsgálódásokból az a' gyanú,

hogy a' fogoly, Candidatus Riemann, a' Státusok' fennálló intézeteinek felfordítottására, vagy valamely egyéb ártalmas cselekedésre törekedő Eggyesületnek részese lett volna, meg nem bizonyosodik: erre nézve öellene semmi törvényes vizsgálódásnak helye nintsen, a' melyhez képpeszt őtet a' fogságból haladék nélkül ki kell bocsátani. Kihirdettetett Schwerinben Sept. 25-dikén, 1819-ben.“

Candidatus Frankra is éppen ezen szavakból álló ítéletet mondott ugyan ezen Biztosság. — Riemann nem elégedett-meg ezen feloldozó ítélettel, melyre nézve Sept. 28-dikán kinyilatkoztatta, hogy a' Törvényszéknek csak az ő tselekedetéről lehet ítéletet tenni, 's nem az ő gondolkodása' módjáról, és ő azt kívánja, hogy az ítélet, vagy oly formában adattassék ki, melly őtet kielégítse, vagy pedig ő taníttassék meg arra, hogy ezen kívánsága hibás.

Az Austriai Cs. Követ és Német Szövetségi Elölülő Gróf Buol-Schauenstein ő Ex. ja, Sept. 20-dikán, egyebek között egy ezen Szövetségre nézve nagyon nevezetes Jovallást vagy Nyilatkozatást terjesztett a' Dieta' elejébe; de a' melly hosszabb lévén, hogy sem a' mi Ujságunkba a' nélkül beférhetne, hogy egyéb folyó tárgyakat ki ne szoríttson: tehát mi ennek darabonként való kiadását akkorra halasztván, midőn a' Dietán további vitatás és meghatározás végett darabonként, vagy részenként, ismét elő fog vétettetni, most csak azon fő tárgyakat említjük itt-meg, mellyek ezen Jovallásnak foglalalját teszik. —

Az 1-86 fő tárgy, hogy az (1815-ben Bétsben készült) Német Szövetségi Aktának 13 dik cikkelyét (melyben a' fejeztetik ki, hogy a' Szövetségnek minden

tagjai, Rendek' gyűlésen fundálódó Con-
stitutiót tartoznak a' magok alattvalójik-
nak adni) nem jól értetett és nem jól
magyaráztatott.

A' 2-dik tárgy az, hogy a' Szövetségi
Gyűlés' jussairól nem a' igazi valóságos
képzelődések támoztak, és hogy az ezen
Gyűlés' jussainak fenntartathatására szol-
gáló eszközök nem elégségesek.

A' 3-dik fő dolgot az Oskolák' és Uni-
versitások állapotjának hibáik teszik.

4-dik a' Nyomtató sajtóval, az Uj-
ságokkal, Periodicus' irásokkal, 's apró
könyvekkel üzetett visszaélés.

Elegyes Dolgok.

Huyti. — Itt, az Udvari újság' tu-
dosítási szerént Henrik Királynék minden
alattvalói nagy pompázással inneplették
Augustus' 15-dikén az ő születése uapját.
Koronaörökös Princz *Eugenius* az or-
szág' nagyjaival a' Királyhoz menvén,
őtat szerentséltelő beszédektől tisztelték.
A' Királynak azokra adott szavai közt a'
következőket jegyzték fel az írók: —
„Huszonhat esztendőig tartott tusako-
dás és áldozettételek után végezetre kö-
zelit az az idő melyben álhatatos vitézsé-
günk gyümöltseivel kell élnünk. Azon-
kon mennél inkább közelit ezen idő, an-
nál veszedelmesebb leszen a' mi állapo-
tunk; annál böltsebben és mértéklete-
sebben kell viselni magunkat, annál in-
kább el kell kerülnünk az idegen Státu-
sok eránt minden politikai ingadozást,
gyengeséget. A' politikában éppen úgy,
mint a' morálban, a' legkissebb hibák leg-
veszedelmesebb következéseket szoktak
magok után vonni.“

Azon részéről ezen szigetnek, a' hol
Bo y é r az alólülő, meg jegyzésre méltó
úródon betsülik az idegen kereskedőket,
de ezekközött is kivált képpen az Ánglu-
sokat. Mások mindenek 12 per Cent adót
fizetnek bevitt portekáikért, az Anglusok
ellenben tsak 7- tet. Egyedül a' Fran-
tziáknak nem szabad lerakodó magazinu-
mokat felállítani.

H í r d e t é s.

Minthogy az Arad és Csanád Vár-
megyékben, úgy mint Földváron, Apá-
czán, Bodzáson, Kunágothán, Bánhegye-
sen, Megyesen, Sziondán, Bassarágán
Dúmiratosan, Kupán, Nagy Kamaráson
lévő Camerális Pusztáknak (Praediumok-
nak) ezen esztendőben Aug. 1-ső napján
tartatott Elkótyavetyéltetése, a' Felsőbb
várokozásnak meg nem felelt: ehez képest
meghatároztatott, hogy az Elkótyavetyél-
tetésre, vagy egyenként, a' már kijelen-
tetett részekben, vagy pedig mind egy-
gyütt, újabban kitétetessenek.

A' Kótyavetye leszen ez esztendő No-
vemberének 4-dik napján Ó - Aradon a'
Camerális Praefekturánál. Az árenda' ide-
je Aprilis 25-dikén 1820 - ban kezdődik
's tart tizenkét esztendeig. A' 'Sidók 's az
eddig adósok marádott Arendások, és az
olyan árendálniakarók, a' kik elegendő,
bizonyos vagyonaikat törvényesen meg
nem mutathatják, a' licitálásból kizárat-
tatnak.

Egyéberánt az egy kevésbé megvál-
toztattatott Contractusi feltételeket meg
lehet látni részint Aradon a' Cam. Praefek-
toratusnál, részint Budán a' Királyi Ma-
gyar Udvari Camara' Számtartóhivatalá-
nál.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Oct. 15-dikán 249 — 16-dikán 249 — 18-dikán 249 $\frac{1}{4}$ — forintot.

Nemes Haykul' betűjivel; Redaktor Pántzél Daniel. (Ezeknek minden újságban való lef-
jégyzésére, Felsőségtől vettünk parantulatot.)